

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-47774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m072247774@gmail.com

גליון
21

אב תשע"ז
נושא החודש:
שבת קודש

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

מעין עולם הבא

את כל התורה על רגל אחת, אך בכל אופן ננסה לשלוח את קצה המזלג לעולמה של השבת, ולקיים בה "טועמיה - חיים זכו".

בעצם, שני החלקים שישנם בשבת - סותרים זה את זה. כי ממה נפשך - אם זה אמור להיות יום של הימנעות והסתגרות, סוג של עינוי ו'בית סוהר' - כפי המצטייר מריבוי המלאכות האסורות, המצריכים זהירות בכל תנועה - מדוע מוטל עלינו להתענג בשבת, לאכול דגים ובשר, לשמוח ולשיר ולזמר. לשם דוגמא: יום כיפור. זהו יום שאסור במלאכה, וגם אסור באכילה ושתיה ושאר תענוגים - מה שאכן מסתדר ביחד [אם כי זו אינה האמת, וכפי שירחב בגליון הבא א"ה].

ואם הוא יום של שמחה ותענוג, מדוע הוא אסור במלאכה? הרי זה מונע הרבה מהתענוג שאפשר להפיק מהיום הזה, לכאורה. ולו לפחות היה מותר במלאכת אוכל נפש, כמו ביום טוב, כי אז לפחות היה מתאפשר לגמרי לקיים עונג שבת, אבל מאחר שהוא אסור לגמרי - לו יצויר שמישהו לא הספיק להכין שום אוכל קודם השבת, והוא רוצה לקיים כעת 'עונג שבת' - הוא אינו יכול, כי אסור.

וכמו שאמרו בפירוש: "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, ומי שלא טרח - מה יאכל בשבת". הכיצד? ובקיצור: שבת הוא יום של 'זכור' - יום של שמחה ועונג ודבקות, או של 'שמור' - יום של זהירות ושמירה עילאה על כל תנועה? והאם ייתכן שהוא יום של שניהם יחד?!

שבת - יום מנוחה

התשובה לכך היא ששבת קודש היא יום של "מנוחה", וכתוצאה מכך - אנו מצויים גם ב'זכור' וגם ב'שמור', וזה הולך ומשך ביחד.

השבת מוזכרת לראשונה בפרשת בראשית, בצעדים הראשונים ביותר של הבריאה. כאשר התורה מתארת לנו את כל סדר השתלשלות הבריאה, יום אחרי יום, עד שלבסוף מגיע שבת קודש, ואז "יכולו השמים והארץ וכל צבאם" - כל הבריאה נשלמה. וממילא "וביום השביעי - שבת וינפש". כביכול בשבת קודש הש"ת 'שבת' - ולא ברא מאומה.

כאשר אנו עוסקים בסוגיית "שבת קודש" - מיד עולים לעינינו שני סוגיות שונות לגמרי, הסוגיא הראשונה, והמוכרת יותר - היא 'שמירת שבת'. דהיינו הזהירות המוטלת עלינו שלא לחלל שבת, ולא לעבור על אף אחת מהמלאכות של שבת. והסוגיא השניה - היא 'קדושת השבת', דהיינו האור המיוחד שישנו בשבת קודש ואינו קיים בימות החול.

ואכן, שניהם הולכים ביחד ממש. כי מצות השבת היא אחת מעשרת הדברות, ושם גופא היא מוזכרת בשני לשונות שונים - 'זכור' ו'שמור'. 'זכור' - מורה על החלק החיובי של קדושת שבת, ו'שמור' מורה על החלק השלילי שהוא הזהירות מחילולה.

באופן טבעי אנו מורגלים לעסוק יותר בחלק של שמירת שבת. זאת משום שמדובר במשהו יותר מעשי וניתן למישוש, וגם דורש תשומת לב מירבית בכל רגע ובכל תנועה [כידוע מדברי המשנה ברורה, שמי שאינו לומד הלכות שבת, לא שייך לשמור אותם]. לעומת החלק של 'הזכור' שהוא יותר רוחני ובלתי ניתן למישוש, לכאורה. ובכלל, אנו מורגלים לעסוק בחלק ה'נגלה', ושם כמובן מופיע בעיקר החלק הזה של השבת.

אמנם בפנימיות התורה, החל מהזה"ק ועד ספרי החסידות ותורת מוהר"ן - ישנו דגש מיוחד וחזק דווקא על החלק הזה - על 'יחודו של יום השבת, והאור הנפלא שמאיר בו, וכל תיקוני העולמות שנעשים בו, ומה שאפשר לזכות בה. ואכן, אצל הצדיקים, בפרט גדולי החסידות, הייתה ניכרת גישה מיוחדת לעיצומו של יום השבת, וגם בזמירות השבת, הדגש הוא כל הזמן על מעלתה של השבת, והאור המיוחד שמאיר בה (לעומת שאר ימים טובים, שהיגוינים עוסקים בתיאור הנסים שהיו וכדומה, ולא בעיצומו של יום).

ננסה אם כן לעמוד על העניין, לנסות להבין 'שבת - מה': מה מהותה, מה עניינה, מה תכליתה, ומה הגישה שאמור להיות לנו כלפיה. ואם נזכה - ניווכח כיצד כל חיינו, הגשמיים והרוחניים כאחד - תלויים ועומדים במציאות השבת ובהתייחסנו אליה. כי השבת היא שורש התורה (כמבואר בזה"ק ב"מ), והיא מקור הברכה (בגשמיות) והקדושה (ברוחניות), כמו שכתוב "ויברך אלקים את יום השביעי" "ויקדש אלוקים את יום השביעי".

מובן, שלמצד את הנושא למאמר בעלון, הוא כמו ללמד

דבר המערכת

אבלות או נחמה

חודש אב מכיל בתוכו שני חלקים - הראשון קצת לא נעים, ימים של צער ואבילות, והשני - גם בלי להתייחס למושג 'בין הזמנים' - נושא בתוכו רוח של נחמה והמתקה, כאשר הש"ת בעצמו מבקש מאתנו "נחמו נחמו עמי".

האמנם? האם הצגה אנו עושים? יום אחד יושבים על הארץ ובוכים על החורבן והגלות, ולמחרת אנו קמים על הרגליים בשמחה וצהלה, ואומרים "הכל בסדר"?! האם במשך הזמן שבין שני הימים הללו - יצאנו מהגלות? התבשרנו על בניין בית המקדש?

אכן. אילו בבניין גשמי היה מדובר, הקושיא היא קושיא. אבל מאותה סיבה, גם לא היינו יושבים ובוכים על זה. אם נשבר בית - מתקדמים הלאה ובונינו בית אחר. לא בוכים על חלב שנשפך, מה שהיה היה, והכל לטובה.

בית המקדש - הוא מציאות רוחנית של קשר, של חיבור, של עולם פנימי - שמחבר בין הנקודה הפנימית שלנו לבין המקום שאליה הוא נכסף, המקום האמיתי שלנו. הגלות - הוא הניתוק מהחיבור הפנימי הזה, וכאשר אנו יושבים ובוכים על כך, כאשר אנו מעוררים להתענג ולחפש אחריו - מיד הוא נמצא.

כי "כל המתאבל על ירושלים" - אם הוא רק 'מתאבל', זה אכפת לו, זה חסר לו - "זוכה ורואה בבנייה", תיכף ומיד ממש. בשאי האבלות, בחצות היום של תשעה באב - נולד משיח. כי אם רוצים אותו - הוא כאן!

האבלות והנחמה לא רק שאינם סתירה זה לזה, אלא אדרבה, הם הידידים הטובים ביותר, כל שהאבלות גדולה יותר - הנחמה גדולה יותר. וזה מה שנותן לנו חודש אב - אבלות ונחמה כאחד, במתנה. זאת מלאכתנו בגליון זה. לחפש, להשתוקק, ולבקש - וממילא למצוא. זאת דרכם של הצדיקים - לעורר בנו את כח החיפוש, הרצון וההשתוקקות, השאר יבוא מאלינו. ולכן כל חודש מחדש, אנו מעלים לדיון עוד נושא, שכבר שכחנו להתאבל' עליו, וכאשר אנו מתחילים לחטט בו ולעסוק בעניינו, לאורם של הצדיקים - מיד אנו נחשפים לאורו הנעים.

בגליון זה אנו מתבשרים על הרחבות משמעותיות של קהילת "חניכי הישיבות המקורבים לדרכו של מוהר"ן", כאשר בעקבות ההודעה בגליון הקודם אודות מאגר שידוכים מיוחד לצביור מהסוג הזה - קבלנו שטף של הודעות וטלפונים, והרשימה התמלאה בקצב מהיר ומפתיע. ובה"ש כבר כמה שידוכים שאוחרים באמצע הדרך, ואולי יספיקו לשבור צלחת עד להופעת הגליון.

בנוסף, מופיע בגליון זה [ב'לוח המודעות'] הודעה חשובה ומשמחת במיוחד אודות כינוס היסוד לפתיחת בית המדרש "חניכי הישיבות - ברסלב" בעיה"ק ירושלים. וכן אודות סדנאות מיוחדות לאברכים בני תורה, בדרכו של מוהר"ן. ובזאת אנו קוראים בקריאה של חיבה, שכל מי שיש לו הודעה מסוג זה או אחר, המיועד לקהל היעד של הגליון, שיפנה אלינו ונפרסם זאת בשמחה [ובחנינם...].

הנושאים הבאים:

אלול - יום הכיפורים
תשרי - שמחת תורה
חשוון - לימוד התורה [ב]
כסליו - שבת קודש [ב]
טבת - קדושת אכילה
שבט - קדושת הברית

המשך בעמוד ב' <<

אבל באמת - לא זאת ההגדרה. כי אם הוא לא ברא מאומה, אם כן העולם הוא עולם של ששה ימים ולא שבע. שהרי גם ביום השמיני הוא לא ברא, וכן ביום התשיעי, אבל הם אינם נקראים בכלל יום שמיני ותשיעי, אלא חוזרים להיות יום ראשון ושני ושלישי, משום שמספר ימי הבריאה הם אלו שחוזרים על עצמם, ומשכן, אילו רק בששה ימים נברא העולם - אין 'יום שביעי'. אלא היום השביעי הופך להיות בחזרה 'יום ראשון'.

ההגדרה האמיתית היא - שבשבת קודש נבראה המציאות של השבת והמונה. מדובר בבריאה בפני עצמה, ולמען האמת, זו אינה רק בריאה לעצמה, אלא השורש של כל שאר הנבראים של כל ששת הימים. וכמבואר בדברי האוה"ח הק' על הפסוק 'כי ששת ימים עשה ה' - שהש"ת ברא רק שש ימים ולא יותר, ובכל שבוע בעצם נגמר העולם, אלא שכשמיני שבת קודש - העולם נברא מחדש לששה ימים נוספים. כי השבת היא השורש שלהם.

הבריאה הזאת של שבת קודש, שנקראת "שבתה ומונחה" - פירושה בריאה של שלמות. בשבת קודש הש"ת ברא עולם שכולו מתוקן, ולא חסר בו מאומה. עולם שבו אין מה לעשות חוץ מלנוח ולשבת. וזה גורם ממילא לשני הדברים - גם ה'זכור' וגם ה'שמור', כי המציאות הזאת אומרת שאין מה לעשות שום מלאכה. כל מלאכה שנעשית טוענת בעצם שחסר כאן משהו, ולא חסר כאן כלום. ומשלא חסר כלום - כלום יש לך תענוג גדול מזה.

ימות החול - ושבת קודש

נבאר את הדברים ביסודיות: הש"ת מעצם מציאותו הוא שלם, ואינו חסר מאומה. ובכל אופן הוא ברא את העולם - במטרה לגלות את מציאותו, ואת רוב טובו וחסדו. ולשם כך, הוא ברא עולם 'לא מתוקן' - עולם שמצריך עבודה ויגיעה כדי לתקנו ולהשלימו, הן בגשמיות - שכל דבר בעולם, צריך הכנה ותיקון שיהא ראוי לשימוש, אם זה אכילה, לבישה, שימוש וכיו"ב. והן ברוחניות - שהעולם כפי שהוא הוא מוגוש ומעכיר ומסתיר את מציאות ה', וממילא את חסדו וטובו.

רצונו של הש"ת הוא, שאנו באתערותא דלתתא - נתקן את העולם. כי אילו יהא זה באתערותא דלעילא, אם הש"ת בעצמו יתקן את העולם - לא נוכל ליהנות מזה, כי אזי יהא זה נהמא דכיסופא-לחם חסד, שאין בו הנאה. על כן הוא נתן לנו לעשות זאת, כדי שבזה יהיה לנו זכות מלאה ליהנות מכך. לכן העולם אפילו בגשמיות אינו מתוקן, כדי שזוהו נבין שגם ברוחניות הוא טעון תיקון.

וזאת עבודתנו בכל ימות השבוע. ששת ימי החול, הם כנגד ששה סדרי משנה, שכוללים בתוכם כל מיני סוגי מצבים, המעורבים טוב ורע. כי במשנה יש כשר ופסול, טהור וטמא, מותר ואסור. כי זאת מציאות העולם - מציאות מעורבת מהאמת שהיא ההתגלות של ה', שנמצא בכל דבר ובכל פינה, ומהשקר שהוא ההסתרה הנוראה שיש בעולם, שכל דבר שישנו - מסתיר את ה'. כל יישות שהיא, היא סתירה למציאות ה'.

והתפקיד שלנו במשך הימים הללו - לברר! כלומר, לעמול ולהתייגע קשה, להפריד את הרע מהטוב. לקלף את הקליפה של העולם, שהיא מרה ולא נעימה, ולגלות את הפרי שהוא נעים ומתוק וערב. וזאת מטרתנו בכל המצוות שאנו עושים, ובכל האיסורים שאנו נוהרים מהם - כל זאת במטרה לגלות את הקדושה, ולהכניע את ההסתרה, וגם בדברי הרשות אנו משתדלים לעשות זאת על פי התורה, וממילא בכך להפוך אותם ממוציאות כשלעצמה, שמסתירה את ה', למשהו שהוא בעצמו מגלה את מציאות ה'. (בהזדמנות נרחיב בכך, תחת הנושא "קדושת האכילה").

הל"ט מלאכות, הם כולם כליים שניתנו לנו לברר את העולם, ולהפוך אותו מעולם מוגוש, לעולם של משכן, ששם הל"ט מלאכות הם כולם קודש קדשים, מציאות של השראת השכינה והתגלות הקדושה בעולם.

אבל, אחת לשובע - מתגלה האמת בעצמה. בשבת קודש - העולם הוא מתוקן. הוא אינו מעורב טוב ורע, אלא כל כולו מציאות של טוב. "שבת - שמא דקודשא בריך הוא" - בשבת קודש מתגלה מציאות ה' באופן של אתערותא דלעילא, בלי שום צורך של עבודה מצדינו, רק לאכול מן המזבח ולהתענג. המטרה בזה היא לטעום מה זה העולם הבא, בכדי שנבין לשם מה אנחנו עובדים, ומה אנו הולכים לקבל.

בכל שבוע, אנו עובדים ששה ימים לברר, וכל הברורים הללו עולים בשבת קודש, ופועלים את העולם המתוקן, שהוא מעין עולם הבא, ולכן, אנו מצווים להתענג בו - פשוט לטעום את העולם המתוק שעשינו, וחלילה לא לעשות שום מלאכה, כי כעת אין שום צורך בתיקון ובריו, הכל כבר מוכן ומתוקן, רק תשב ותתענג על ה' ועל אוב טובו וחסדו.

בעניין חומרות יתירות [ד]

מהנביעה, רק אם זה מתלבש לו בתוך חביבות המצוה, אולי יש מקום לומר שיכול, (כמו כוונת האר"י שרק אם זה כוונת המילות אצלו או יכוון).

ושמעתה שיש עד היום חבורה של אפי"ת מצות של קבוצה מחסידי ברסלב, ששם בדווקא אופים כמו בדורות עברו, ללא שום תוספות חומר. כי כידוע שהמצות של הגר"א זה החמץ שלנו... ואותה חבורה סוברת שאם לגר"א המצות היא מצות או אין שום סיבה שלנו זה יהיה חמץ, אפי"ת שמאז ועד היום נוספו עוד שישים ריבוא חומרות כנגד יוצאי מצרים, וז"ל כפלים כיוצאי מצרים.

וכמו שהזכירו, עפי"ת רביה"ק ראוי לאדם לבחור מצוה שמרגיש שייכות בה ולהחמיר בה הרבה, אבל גם בה לא חומרות יתירות. וכידוע שאמר לר' נפתלי שמצוותו היא ציצית, אעפ"י שנפתלי אותו תפלין (תורה מ"ח), ומעניין לראות שאחת מהחומרות שלו היה, לקחת איתו חוטי רובה למקרה שיפסקו החוטים ותפסל הטיילת. וזה חומרא מאד לא מצויה אצל רודפי וחסדי החומרות 2016...

לסיכום, נראה לי שיש אצל רביה"ק ד' דרגות:

א. 'חומרות יתירות' - אסורות בלב ידאה ובל מוצא. ב. מצוה אחת ידקדק בכל החומרות, אך בלא שיבטל את הסעיף הקודם. ג. שאר כל הדברים יעשה כתורה וכהלכה. ד. במקרים יוצאי דופן יסמך אפילו על שיטה אחת שמקילה. מובן שסעיף ג' הוא חסר הגדרה לחלוטין. אך נראה לי שלו יצויר שנצליח לשלוח את ר' ניסים קרליץ שליט"א שיהיה הרב של פרדס חנה למשך שנה או שנתיים, או את ר' שבת רובנבלט למושב זנוח, ושם יהיו חייבים לענות לשואלים לפי רמת ידמותם, או נוכל לקבל איזושהי בהירות בנושא.

כי ההבנה הרווחת אצל בני התורה שחומרא זה לתחילה וקולא זה ידעבד שייך רק כל עוד גדלים בחממה החרדית הטהורה, אבל כל מי שיוצא לו לגור באזור מעורב יותר, או אם נוצר חיכוך בינו לבין רוב רובא של עם ישראל שאינו

גר ברש"ם או בעורת תורה, מבין מיד שיש דרך בהלכה שכן זה לתחילה, למשל: לטלטל במקום שיש עירוב כשר היא אלוקות. כל מצוותין אמונה. והמצוה היא בגדריה ההלכתיים. והגדרים הם דווקא להסתירה, וצריך לדעת גם שיש אופנים שחייבים לסמוך על המיקל הכי גדול, כגון בשריפה בשב"ק, או רב שפסק כבר ואח"כ נודע לו שטעה ויש מ"ד אחד שסובר כך, או שלא ירוץ וישתגע אחרי השואל, אלא יסמוך על אותו פוסק.

אבל אם מתוך חביבות מוסיף היזורים, זה אפשרי אם כי לא מחייב, וע"כ ברור שעפי"ת רביה"ק אותו מושבניק שנובע בחצירו מעיין (שהזכיר הרב י.ג.א בתוך דבריו) ודאי וודאי שלכתחילה יתנה מי ברו, ואין לו שום עניין לשתות

ראיתי את התגובה של הרב אנשין, והדברים נפלאים מאד, במיוחד שהם מעוגנים במקורות מוהר"ן ותלמידיו. אך חרף כל זאת יורשה לי לחלוק במעט על הנאמר, וממילא גם על הנפק"מ לדניא.

אקדים ואומר, שבודאי יש לחלק בין להקל, לבין להקל ראש, ומי שיבין את דברי, יבין שאין כוונתי לומר שדרך רבינו הוא להקל, אלא לקיים את ההלכה כמות שהיא. דהינו הלכתחילה של הפסק המקובל אצל רוב הפוסקים. קשה להיכנס להגדרות, אך החכם ומבין מדעתו יבין שאין הכוונה חלילה ללכת רק בדרך קולא, רק הכוונה היא שגם כשעוברים את דרך החומרא לדרך הלכתחילה, אסור שזה יבוא מתוך קלות ראש או סוג של פריקת עול, אלא אדרבה, מתוך הבנה שדבר ה' זו הלכה ותורת אמת היתה בפי הש"ע, שלא אסר את המותר ולא התיר את האסור.

לאחר הקדמה זו - אגש לעיקרי הדברים:

הרב כותב, שהבעיה בחומרות יתירות הוא ה'מרה שחורה' שבוה, אבל לא מצד החומרא בעצמה. אמנם לענ"ד נראה שהעולה מבין השיחות והמאמרים של רביה"ק הוא, שאמנם ה'מרה שחורה' זה הפועל יוצא של החומרות, אך לא זו סיבת ההתנגדות לחומרות, אלא שרביה"ק יצא כשיטה שאין להחמיר, אלא לברר את ההלכה. אמנם היום קשה להבין זאת, כי השיטה הרווחת היא שדקדוק ההלכה זה החומרא, אבל באמת אין זה כך, כי זה נקרא 'דקדוק החומרה', לא 'דקדוק ההלכה'.

ולענ"ד הגדרת הדברים היא פשוטה מאד, שיש חילוק בין 'הידור' לחומרא' - 'הידור' הכוונה חביבות המצוה, שמראה שהדבר אותו ציוה ה' חביב בעיניו עד לאמור, וע"י ישנם מצוות חביבות, כמו אתרוג, שכיין שנאמר שם הדר, רואים שאצל ישראל עם קדוש יש חביבות גדולה על זה, למרות שמצד ההלכה גם לאתרוג יש כללים מה לתחילה ומה בדיעבד.

וכמוכן אין שום מניעה מצד רביה"ק לחבב את המצוות. אבל רצה רביה"ק שראשית לכל אדם ידע שהמצוה היא אלוקות. כל מצוותין אמונה. והמצוה היא בגדריה ההלכתיים. והגדרים הם דווקא להסתירה, וצריך לדעת גם שיש אופנים שחייבים לסמוך על המיקל הכי גדול, כגון בשריפה בשב"ק, או רב שפסק כבר ואח"כ נודע לו שטעה ויש מ"ד אחד שסובר כך, או שלא ירוץ וישתגע אחרי השואל, אלא יסמוך על אותו פוסק.

אבל אם מתוך חביבות מוסיף היזורים, זה אפשרי אם כי לא מחייב, וע"כ ברור שעפי"ת רביה"ק אותו מושבניק שנובע בחצירו מעיין (שהזכיר הרב י.ג.א בתוך דבריו) ודאי וודאי שלכתחילה יתנה מי ברו, ואין לו שום עניין לשתות

שבת קודש

ויהיה בעולם, יהיה עוד חלק מקדושת השבת בולם, נמצא שאי"ז בגדר חילול שבת, אדרבא עי"ז ממשיתים קדושת שבת לעולם.

יעקב: מבהיל על הרעיון, מה זה שבת, ומה זה יהודי, לא יאומן שהתרגלנו כ"כ לשבת, ואין לנו אפילו צל של מושג לאיזה מתנה טובה אנו זוכים בכל שבת ושבת. והרי זה מה שחז"ל אומרים על שבת "מתנה טובה יש לי בבית גנזי", ובאותו מקום הם אומרים ש"מתן שכרה לא עבידא לאיגלווי" - כנראה שלמרות שמדובר במתנה טובה שכואת, בכל אופן היא נסתרת.

מישה: אכן כמו שאמרת. ולאור זאת - מוסיף ר' נתן, יש כח בשב"ק להאיר תקוה לכל אחד מישראל אפילו הגרוע שבגרועים, להתעורר מחדש ולהתקרב לה', וזאת משום שזה כח שמגיע מלמעלה ואינו תלוי באתערותא דלתתא.

וזה חלק מלשונו (הלכות שבת, הלכה ה אות ז): "וזהו עוצם מעלת יקרת קדושת שב"ק, שבשבת יכול כל אדם, אפילו אם עבר כל עברות שבתורה חס ושלום, הוא גם כן יכול להמשיך על עצמו קדושת שמו יתברך לידע ולהכיר שמו יתברך, כי בקדושת שבת אין מגיע שום פגם של שום עבירה חס ושלום, כי שבת אגין על אדם הראשון בחטאו, וכמו כן מוגן השבת גם עתה על כל חוטא חס ושלום, כי על ידי שמירת שבת כראוי זוכין כולם אפילו הגרועים והפחותים לידע ולהכיר ולהאמין בשמו יתברך. ועל ידי זה יזכו לשוב אל ה'".

והוא מוסיף, ש'השבת' וה'צדיק' הוא עניין אחד, כי כמו שקדושת השבת בכוחה לעורר את נקודת הקדושה שביהודי ש'קבועה וקיימת', כן הצדיק שהוא כלליות נשמות ישראל, יש לו כח לעורר אצל כל אחד את נקודת הקדושה שקיימת אצלו, ועי"ז מעורר את נקודת האמונה שבו, עד שיוכל להתקרב אל השי"ת [וכבר שוחחנו על כך בעבר, בנושא "התקשרות לצדיק"].

יעקב: הכל דברים נפלאים, אבל למעשה איך מתחברים אל ה'קדושת שבת' האת? לו לפחות הייתי משקיע כראוי בתפילות של שבת, ובלימוד תורה בשבת. אבל הרי אני מכיר את עצמי, שאני מקיים בהידור את מאמרו העולם "כל האוכל טשולנט חייב מיטה", א"כ איך אני יכול לזכות לקדושת שבת?

מישה: אתה צודק שהלימוד בשבת הוא מאד גבוה וחשוב, וכל שכן התפילות של שבת, שבהם בוודאי אפשר לטעום הרבה את הטעם של שבת, ולא לחינם נתנו לנו תפילות מיוחדות לשב"ק.

אבל לא פחות מכך, ואולי אף יותר - יש בסעודות שבת, וכמובא בדברי מוהר"ן (ליקו"מ רעו) "שעיקר כבוד שבת הוא האכילה". וזאת, קודם כל משום שאכילת שבת בעצמה היא כולה קודש [בשונה מימות החול, שאז האכילה מעורבת טוב ורע], ושנית, משום שזה הזמן בו יושבים כולם, ואז בעצם מנחילים לעצמנו ולסובבים אותנו את פשטות האמונה לדורות הבאים.

וכשמתרגלים להסתכל כך על הסעודות, יכולים לקבל אור גדול בזמן הסעודה, לא בתנועות משונות ודבקות מוזהר, אלא כמו שהוא עם האשה והילדים, עם קצת שמחה, וזמירות שבת, ולדבר עם הילדים פרשת שבוע וכיוצא ב"ב, אם אדם קצת משקיע בזה, הוא יכול לזכות לאור גדול מאד, ובעז"ה בפעם אחרת נרחיב בזה יותר. אבל עכ"פ העיקר לדעת שכל אחד שיין לקדושת שבת קודש.

מישה: מה שלומך יעקב ידידי? אני כל כך שמח לפגוש אותך, ולשוחח ביחד על עבודת ה'.

יעקב: אכן כן. אני מרגיש שהשיחות הללו מטיענות אותי בכוחות מחודשים ופנימיים, שמלווים אותי ביומיום. בפרט בימים הללו של 'בין המצרים' אני נזכר בשיחה שהייתה לנו בנושא לפני שנה, ואיך שזה ממש האיר לי את העיניים, לדעת על מה להתאבל ומה אנחנו מחפשים בימים אלו.

מישה: אני שמח לשמוע. אז אם כן, אולי נשוחח הפעם על משהו הפוך לגמרי? על שבת קודש!

יעקב: מדוע זה 'הפוך', ועוד 'הפוך לגמרי'?

מישה: כי ימים אלו נקראים 'בין המצרים', ואילו שבת קודש היא בחינה של "נחלה בלי מצרים". וזאת משום ששבת קודש הוא זמן של גאולה, וטעימה מימות המשיח - "מעין עולם הבא". ולכן ידוע מצדיקים שהשבתות הללו של 'בין המצרים' הם בחינה מסוימת השבתות הכי גבוהים של השנה, וזה מרומז במילים "רב לך שבת - בעמק הבכא", שכאשר נמצאים 'בעמק הבכא' - בעומק האבלות, אזי 'רב לך שבת' - השבת היא גבוהה יותר.

יעקב: מעניין מאוד. אבל מה אפשר לדבר על שבת? אתה הרי לא מתכוון להלכות שבת, שאת זה צריך כמובן ללמוד, ולברר אצל אנשים, אבל זה לא קשור ל'שיחת חיים'. אז מה יש לדבר על שבת? מילא אם היה לכם 'טישים' וכדומה, אני מבין שאתה בא לדבר אתי שצריך ללכת לטישים, אבל בברסלב הרי אין טישים?

מישה: כמו שאמרת, אינני מתכוון ללמד אותך הלכות שבת, שאת זה ברוך ד' אתה יודע לבד. ואמנם ראוי תמיד לחזור ולשנן הלכות שבת, ולעסוק הרבה בבירורי הלכה בהלכות שבת, כי הרבה פעמים חושבים שיודעים, ובאמת הרבה דברים לא יודעים ומבלבלים בין דברים. ובכלל, כשלומים הלכות של כל מצוה, בזה עצמו מונח האור של המצוה, כמובא בנפש החיים (שער ד' פרק ל'). אבל עכשיו לא ניכנס לזה, רק ל'עצם' השבת.

יעקב: מה זה עצם השבת, אם לא הלכות שבת? הטשולנט והדגים?

מישה: האמת שיש משהו מן האמת בדברך, כי מאכלי שבת הם נושא מאד חשוב, ואולי בהמשך נדבר מזה קצת. אבל יש דבר שנקרא 'עצם השבת', וכל הלכות שבת הם רק תוצאה מעצם המושג ששמו "שבת".

ומהו "עצם השבת"? שבת הוא זמן של התגלות הקשר בין עם ישראל להשי"ת בצורה עצומה ונפלאה, ולא לחינם הפליגו חז"ל מאוד במצוות שבת עד שאמרו ששקולה שבת כנגד כל התורה [וכמו שהביא המש"ב בהקדמתו להלכות שבת]. וכן אמרו "כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו", וכן בעניין סעודות שבת הפליגו חז"ל מאוד מאד, שניצול מדינה של גיהנם ומחבלי משיח וזוכה לנחלה בלי מצרים וכמבואר כל זה בגמ' [שבת קיח].

ולכן אצל החסידים עשו תמיד עסק גדול משבת קודש, ובשנים האחרונות זה נכנס גם בצייבור הליטאי, בזכות הרב פנקוס ועוד צדיקים שהכניסו קצת את העניין זה. וכמובן שבברסלב הנושא הזה תופס מקום מרכזי ביותר.

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

שבת - הוא זמן חירות והארת הדעת

צריך לזהר מאד להיות שְׂמֵחַ וטוב לב בְּשֵׁבֶת כִּי מְעֻלֹת וְקִדְשׁוֹת שֶׁבֶת גְּדוֹלָה וְיִקְרָה מְאֹד, פְּמוּבָא. וּבִפְרָט בְּיִרְאֵשִׁית חֲכָמָה" בְּשֶׁעֶר הַקְּדֻשָּׁה בְּתַלְמוּתוֹ, עַד שֶׁ יִרְאִי וְיִבְנֶה לְלַמֵּד בְּיִרְאֵשִׁית חֲכָמָה" בְּשֶׁעֶר הַנְּ"ל וְלִשְׁוֹם לְבוֹ הַיֵּטֵב עַל כָּל הַדְּבָרִים הַנְּאָמְרִים שֶׁם בְּעֵינֵי קִדְשֵׁת וּמְעֻלֹת שֶׁבֶת קִדְשֵׁת, כִּי יֵשׁ שֶׁם פְּמֹה דְבָרִים פְּרָטִים יְקָרִים מְקֻדְשֵׁת וּמְעֻלֹת שֶׁבֶת, כִּי כָל עֵינֵי וּמְעֻלָּה הַנְּאָמְרִ שֶׁם עַל שֶׁבֶת הוּא דְבָר פְּגַנִי עֲצֻמֵי, וְהָבֵן שֶׁם הַיֵּטֵב, כִּי שֶׁיְתַלַּח לְבוֹ לְקַבֵּל שֶׁבֶת בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה וְעֲצוּמָה כְּרָאִי.

המשך בעמוד הבא <<<

בית היין

בשבת - מתעלים כל המצוות של השבוע

כִּי יְמֵי הַחַל הֵם פְּחִינַת עֲצֻבוּת, וְאִפְלוּ הַמְצֻוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּיְמֵי הַחַל הֵם פְּחִינַת עֲצֻבוּת, כִּי מִט' ט שְׁלֹשֶׁת יְמֵי הַחַל (תַּקְוָן זֶה, תַּקְוָן יח, דף לג.) וְקִי"ט הוּא פְּחִינַת 'עֶבְדִּי', פְּחִינַת עֲצֻבוּת; אֲבָל שֶׁבֶת הוּא פְּחִינַת 'בֵּן', וְאֵין נִיחָא לְעֵלְאִין וְתַתְּאִין וְנִתְעוֹרֵר שְׂמֵחָה, וְאֵין נִתְרוֹמְמִין וְנִתְעַלֵּין כָּל הַמְצֻוֹת שֶׁל שֶׁשֶׁת יְמֵי הַחַל מִן הַעֲצֻבוּת וְנִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם מְנוּחָה וְשִׂמְחָה. בְּפִחִינַת (בְּיִרְאֵשִׁית ה): "וְיִזְכְּרֵנוּ בְּיִקְרָא נַח לְאִמְרוּ, זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמְּעֻשָׁנוּ וּמִעֲצָבוֹ יְדִינוּ" הֵינוּ פְּחִינַת שֶׁבֶת שְׂהֵיא פְּחִינַת בֵּן, פְּחִינַת נַח, נִיחָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין (עַד תַּקְוָן עַבְסוֹפֵוּ וּבִיחָר בְּרֵאשִׁית נ"ח ג' ט), שְׂהֵיא מְנַחֵם וּמְשַׂמֵּחַ הַכָּל מִן הַעֲצֻבוּת, פְּחִינַת: "זֶה יְנַחֲמֵנוּ" וְכו'. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ב)

למה אהבת ישראל הוא כלל גדול בתורה, שכל העבודות ה' תלויה בו?

א] אהבת ישראל אינו עניין מוסרי גרידא, שלא לפגוע או לצער אדם אחר, כי גם אצל אומות העולם קיימים תקנות קיום של חברה למען הסדר הטוב.

אהבת ישראל הוא עניין פנימי בלב, אשר בו תלוי יסוד האמונה בהש"ת. כי כאשר אדם אוהב את הש"ת אזי נמילא הוא גם אוהב את בניו, מסתכל על הטוב שלהם, ומאמין בכל יהודי שיש לו חלק בהמלכות הש"ת בעולם עם הקצת מעשים טובים שלו, שהרי איך אפשר שלא עשה איזה טוב מימיו.

כאשר נתרגל לחשוב כך על כל יהודי שאנו רואים, ולדוגמה כאשר נכנסים לבית הכנסת נסתכל על הקהל ונאמר לעצמנו: הנה עם ה'... אני חלק מעם קדוש זה... דבר זה יכול להביא אותנו להתעוררות גדולה ביותר לעבודת ה', נתרום לחשוב מכבוד שמיים. ואז כל התפילה והלימוד יהיו מתוך כוונה שהנה אני חלק מאלו הממליכים את ה', וממילא נפסיק לחשוב כל הזמן רק מעצמנו, כמה הספקנו, כמה הצלחנו, ואין הלך התפילה, וכו'.

ומשום כך אנו אומרים לפני כל מצווה 'בשם כל ישראל', כי אנו מתקשרים עם כלל העבודה של כלל ישראל. ולפני התפילה מקבלים על עצמנו מצוות 'אהבת לרעך כמוך', וכמו באר"ל 'יוכון לאהוב כל אחד מישראל כנפשו'.

[ב] עוד מובא באר"ז, שבמרבית החברים העוסקים בתורה יחד, צריך כל אחד ואחד לכלול עצמו, כאילו הוא אבר אחד מן החברים שלו, ואם אחד מהחברים בצרה או בצער ח'ו, יתפללו כל החברים עליו.

ועל דבר זה מתגבר הבעל דבר ביותר, להשיב מאתנו עד כמה הוא יסוד עקרי בעבודת ה', להתקבץ כמה חברים יחדיו, ולהתחזק אחד עם חבריו באמת, לשמוע את השני. לא רק בלי יכוחים, אלא מתוך רצון אמיתי של התכלות יחדיו להיות אחים נאמנים בני אב אחד.

מי שלא טעם זאת אינו יכול להבין, כי עיקר החיות והתנוצצות המתיקות של עבודת ה', הוא כאשר יש חברים אוהבים זה לזה, אחד מאיר פנים לשני, וממילא אחד מחזק את השני, מיעודו, משמח את לבו, דואג בשלומו, ומסייע לו מה שיש ביכולתו. בשבת מוצאים זמן להתחזק ולשיר יחדיו. וזהו עבודת ה' אחרת לגמרי. וכשאין אהבה ויש פירוד, אי אפשר לקבל חיות, או חברות או מיתותא. (ליקוטי הלכות ברכת הראיה ה'א')

ונדגיש שוב, פירוד אינו דווקא פירוד של מחלוקת, אלא הוא עצם העניין שאין יכולים לבוא לשבת יחדיו לדבר בהארת פנים אחד לחבריו, שבוה מאבדים את החיות בעבודת ה', כי טבע האדם ללכת אחרי העולם. העולם הזה צועק הסתרה, טבע, צרות ויסורים וכו'. כאשר אדם יודע שהוא מחובר לחברים שמתחזקים יחד לחיות חיי אמונה, חיי שמחה בהש"ת וכדו', אזי יש לו כח נפשי לעמוד נגד כל העולם, ואזי גם כאשר אינו זוכה להתראות עם חבריו, עצם העניין שיודע שהוא קשור לחברה כזו, זה כבר נותן בו החיזוק הנפשי להתמודד מול הניסיונות והקשיים.

>>> המשך

ועל ידי זה התראה בשלמות, דהיינו עם דעת. כי בחל אפטר שיהיה התראה עם פסילות בבחינת (איזב ד): 'הלא יראתך פסלתך', ועקר הפסילות הוא מחמת השעבוד שיש בחל, כי על ידי השעבוד אין הדעת שלם, אבל בשבת הוא חרות, וכשיש חרות ואין שעבוד וגלות, אזי הדעת שלם פנ"ל. ואזי התראה פראוי בבחינת 'רא שבת' (תקוני זהר תקון ט) כי אז התראה בלי פסילות שיש בימי החל. ועקר הדעת הוא בשבת על ידי השמחה, שעל ידי זה יש חרות ואזי הדעת בשלמות פנ"ל. (שם יז)

כח השמחה והשיר - נמשך משבת

ועל-כן בכניסת שבת, שצריך לצאת מחל לשבת מקפירות הצרות והגלות שגלו בשבת קמי החל, ולזכות לקדשת שבת שהוא בחינת חרות, על-כן אומרים מזמור 'הודו' שפדבר מארבעה צדדים להודות, כדי להמשיך על עצמו שמחת ההודאה מבחינת שבת בחינת עולם הבא, כדי שעל-ידי זה נזכה לצאת מבחינת גלות של שבת קמי המעשה לזכות לקדשת שבת, שהוא בחינת חרות, שעקר החרות הוא על-ידי השמחה בחינת 'כי בשמחה תצאו'.

פי הא בְּהַא תְּלִיא, כל מה שהגלות מתגבר חס ושלום, כמו כן העצבות מתגבר, פי עקר הגלות הוא העצבות שמתגבר על לב ישראל ואינה מנחת לשמח, וכל מה שהעצבות מתגבר הגלות מתגבר פנ"ל. על-כן צריך להתגבר לשמח נפשו בכל מיני עצות מבאר בדברי זכרנו לברכה. על-כן צריך בכל פעם לתפוס את עצמו מבחינת קדשת שבת שהוא עולם החרות פנ"ל, כדי להמשיך שמחת שבת בימי החל כמו שבאר במקום אחר.

וזה בחינת מחד בשבת לשבת, שצריך להמשיך על עצמו שמחת שבת גם בימי החל וכפ"ל. וזה בחינת השיר של יום שאז דיקא מזכירין שבת בכל יום ויום, כמו שאומרים היום יום אחד בשבת היום יום שני בשבת, ואז אומרים שיר של יום שהיו אומרים בבית-המקדש, פי שיר בחינת שמחה, הינו שפזזין על עצמן קדשת שבת שהוא בחינת שיר והודאה ושמחה. פי עקר השיר והודאה שהוא בחינת שמחה הוא בשבת בבחינת 'מזמור שיר ליום השבת טוב ההודות לה' וכו' עלי עשור ועל גבל וכו' כי שפחתני ה' בפעלי וכו', ומשם נמשךין כל השירים שהיו הלויים אומרים בבית-המקדש בכל יום ויום. (ליקוטי הלכות, הלכות הוואה, הלכה ו', אות יא)

בשבת - עיקר הארת הדעת

פי עקר הארת הדעת הוא בשבת. פי שבת הוא בחינת דעת פדיוע. בחינת 'לדעת כי אני ה' מקדש' וכו'. פי שבת ימי החל הם בחינת 'שטו העם ולקטו - פשוטותא' כמו שאיתא באלתר הקדוש. ובשבת מאיר הדעת בחינת 'אתה ה'ראת לדעת כי ה' הוא אלקים' פי עקר התגלות ודבקות אלקות הוא בשבת, פי ב' ב' יומא ישראל מתאחדין בה' במלכותא וכו'.

ועל-כן עקר הלימוד שהרב מאיר בגני ונתלמידיו דעתו הוא בשבת. פי אז עקר התגלות חדושי תורה שפוגלה החכם הרב שפדור שעל-ידי זה מאיר בהם דעתו ומגלה להם פי ה' הוא האלקים פי עקר הארת הדעת הוא בשבת. שבת היא בחינת משה. בחינת 'שמח משה במתנת חלקו וכו' שאומרים בשבת. ומשה הוא בחינת הרב שפדור שמאיר הדעת בגן ותלמידו. (שם, הלכות שבת, הלכה ג', אות א)

קיום העולם - על ידי שבת

פי עקר קיום העולם על-ידי שבת. פי עקר קיום העולם בעת שעובדין על התורה חס ושלום, כל זה הוא בכח זכות שבת קדש. פי שבת הוא בחינת תשובה. בחינת 'ושבת עד ה' אליה' כמו שפכת רבנו זכרנו לברכה במקום אחר. הינו שה' יתברך נתן לנו את השבת שבו מאיר שם ה' בלי אתערוהתא דלתתא, פי שבת קביעה וקנינה ואין קדשתה תלויה בש"אל. כמו שאומרים מקדש השבת וישראל והימים וכו' פמוכא.

הינו שזהו מעלת שבת קדש שנתן לנו ה' יתברך יום קדוש ונורא קזה שבו מתגלה שם ה' מעצמו בלי מעשה התחוננים. רק ה' יתברך מגלה אז שם ה' על שם העתיד שהוא התכלית האחרון שהוא יום שפלו שבת, שאז יתגלה שם ה' בשלמות. פי אז ידכוכו הכל פדיוע. ושבת קדש יש לו קדשה קדוה שבו מתגלה גם עכשו קזה העולם אור שם ה' שיתגלה לעתיד. פי שבת הוא בחינת תכלית מעשה שמים וארץ שאז יתגלה שם ה' פנ"ל.

ועל-כן בשעת יציאת מצרים שלא היה לישראל זכות שגאלו היה עקר הנס על-ידי שבת שפוכות שבת שבו מתגלה שם ה' בלי אתערוהתא דלתתא. פוכות זה האיר עליהם ה' יתברך גם אז הארת גדולה משם ה'. ועל-ידי זה נגאלו וזכו לקבל את התורה שעל-ידי זה יתגלה אחר קדש שם ה' על-ידי מעשה התחוננים על-ידי קיים התורה והפצות שהם פלם שם ה' פנ"ל.

ועל-כן שבת הוא תחלה למקרא קדש וכו'. פי כל המקרא קדש שהם זכר ליציאת מצרים פלם צרכים לקבל משבת. פי לא היה אפשר לצאת ממצרים פי אם על-ידי שבת מאחר שבשעת יציאת מצרים לא היה צדון מעשה התחוננים לגלות על ידם שם ה'. ועל-כן עקר הגאלה היה בכח שבת שבו מתגלה שם ה' בלי מעשה התחוננים פנ"ל. (שם, הלכה ה', אות יז)

ה'חידוש' של העלון

שלום וברכה!

אני קורא מידי פעם את הגיליונות הנפלאים שלכם...

אני רק חייב לומר כמביט מהצד (מהמקום הקצת "מבין" בענייני עלונים, כי ב"ה גם אני זוכה להוציא עלון קבוע) שבבחינה מסוימת עשיתם היסטוריה בברסלב באמצעות הגיליונות האלו... כמוכן מהמצד המסוים שעליו אני מדבר עכשיו, והוא:

בזמן האחרון ניתן לזהות "התמסדות" בחסידות ברסלב... אני מתאר לעצמי שאתם כבר מבינים מיד על מה אני מדבר... אבל בכל זאת אסביר... כלפי מה הדברים אמורים?

עד היום המושג 'ברסלב' תמיד מצטייר כאדם לא מן הישוב - שובר מוסכמות - שכל היום חי באורות או בתיקונים... וכמובן שזה ממש לא נכון, ר' נחמן נתן דרך חיים נורמלית לחלוטין, סולם שרגליו מונחות עמוק בארץ... אלא שראשו!!! ראשו מגיע השמימה,

ולכן עד היום, התדמית הייתה שברסלב ר'ס נמצאים רק בשמים, והם וממסד לא מסתדרים.

והנה: הסגנון המוכבד של העלון שאתם מוציאים, מעניק "התמסדות" לברסלב.

מי שקורא את הגיליון הזה, פתאום אומר לעצמו, אוה... מדובר באנשים נורמליים וממסדיים לגמרי... אנשים מן הישוב לכל דבר... וזה חידוש!!! ממש חידוש!!!

ישר כחכם... ואין כאן המקום להאריך...

החפץ בעילום שמו

בדעת ה"נפש החיים"

לכבוד המערכת של הגליון 'הקבצו' הע"י.

אני קורא בעזרה שית"ת בכל חודש את הגיליונות שלכם, והוא הפלא ופלא; לא רק ליוצאי ישיבות הליטאים - אלא גם לחסידים, ובפרט לחסידי ברסלב, כי מסבירים כל ענין של תורת רבינו באופן נפלא מאד. וישר חילם לאורייתא, ותוכלו להוסיף עוד ועוד על הקובצים להרחיב גבולי הקודש.

והנני להוסיף על ממה שהובא בגליון ט"ז (לחודש אדר א'), במדור 'ומקבלין דין מן דין', בעניין שיטת ה'נפש החיים', ובתוך הדברים נכתב 'ואפילו לפי מי שאוסר לפנות למלאכים שיעלו את תפלתו, יש לדון שלגבי הצדיק שאני וכו'".

הנה כן הוא בפירוש בהנהגות בעל 'נפש החיים' (כתר ראש אות צ"ג), כשדן בעניין אמירת 'מכניסי רחמים' שמדבר על המלאכים, ומובא שם שמונע את עצמו

מלאומרו [אף על פי שלא מחה בהאומרים]; וכתב שם שבמקום 'מלאכי רחמים' אמר 'אבות העולם, אהובי עליון, חלו נא וכו', היינו שלמלאכים לא רצה לבקש, אבל לאבות העולם ביקש.

ואסיים עוד הפעם בברכת 'חזקו ואמצו'

אברהם יעקב הערשקאוויטש

קרית טאהש - קאנאדא

המשך בעניין 'התבודדות'

כבוד מערכת העלון!

בהמשך למכתב הקודם, רציתי לחדד ולהבהיר כמה נקודות:

א. כפי שביארתי במכתב הקודם - אחד מה'חידושים' בעניין 'התבודדות' של ברסלב, הוא שגם החשבון הנפש נעשה באופן של תפילה ודיבור להשי"ת.

והתועלת שבוה הוא בתרתי: א. כשענין ה'חשבון הנפש' שאינו בדרך תפילה, יש בזה הרבה סכנת "שות" וגאווה, וכן "עצבות ומרה שחורה", כשרואה שכל כך אינו מצליח, מה שאין כן בדרך תפילה הרי פונה לעזרת השי"ת, ואינו סומך על כוחו ועוצם ידו. ב. הרבה פעמים מחמת "רמות רוחא" נדמה לאדם שצריך לעבוד על ענין זה או זה, אבל כשבא לדבר לפני השי"ת ומעמיד עצמו באמת מול האמת הרי הוא רואה מצבו האמיתי, ומגלה שהעבירות והמכשולים שחשב לדבר עליהם הרי הם (לפעמים) העבירות ה"קטנות" שלו, ובאמת יש דברים הרבה הקודמים לזה בסולם העולה בית קל, וממילא עוסק בהתבודדות על העניינים הנחוצים באמת לפי מצבו.

ב. בענין התבודדות ב"קטנות". ראיתי דבר נפלא עד מאד בספר "חוד ההתבודדות", שהמשיל מי שמתבודד רק כש"מאיר" לו, וכשיש לו "מוחין", או להיפך רק כ"שכלו כל הקיצין" - הרי"ז דומה למי שבא אל ביתו רק כשמאיר לו והוא במצב רוח טוב, או לחילופין, כשכבר אין לו לאן לברוח, שאז המפלט האחרון הוא ביתו.

וכל זה מובן לכל אחד שזה אינו מן הישוב, וכל מי שקצת מח בקדקודו מבין שביתו של אדם הוא מקומו הטבעי בכל מצב, וכך "ממש צריך להיות ענין ההתבודדות כמקומו הטבעי, לפתוח לפני השי"ת ולשטוח לפניו כל מצב ומצב באשר הוא, והוא חי עם ההתבודדות את כל מצביו", עכ"ד. והוא מכוון עם ההגדרה המבוארת לעיל, שהנקודה העיקרית - לפתח קשר מוחשי וטבעי עם השי"ת.

ג. הנני לציין כאן את עצת ההתבודדות של מרן החזו"א זצ"ל. אשר אם כי ב"פן המעשי" אינו כולל אלא חלק

אחד מהעניינים הכלולים ב"התבודדות" (כפי שביארנו במכתב הקודם), אבל בכל אופן הוא נוגע ממש בהנשמה והפנימיות של ה"התבודדות" של רביז"ל.

והענין שמעתי מאא"ז זצ"ל (ואקצר בפרטי העובדא אשר אינו נוגע לעניינינו כ"כ, והמעשה ידוע היטב במשפחתנו עם כל פרטיו). הנה אא"ז ז"ל היה נוסע בבחרותו הרבה פעמים אל מרן החזו"א (מישיבת "חברון" בירושלים) (ואחרי נישואיו דר בבני ברק והיה רגיל תדיר אצל מרן ז"ל והיה ממש מתלמידיו).

ואירע שבאחד מנסיעותיו, בסוף שיחתם קודם שנפרדו, אמר לו מרן ז"ל: "הנה אנו רואים דבר זר ומתמיה, שיש כאלה שהיו שומרי תורה ומצוות הרבה שנים, וביום אחד, פתאום בועטים בהכל ומורדים רח"ל. דע לך שבוודאי היו כבר רקובים מבפנים זמן רב, אלא שלא ראו את זה מבחוץ" ע"כ בערך היו דבריו.

כמובן שדברים אלו הטרידו מאד את מנוחתו של הבחור העילוי השקדן, שבלט גם ביראת שמיין שלו, ולא הבין מה רצה מרן ז"ל לרמז לו בדבריו אלה. ואז יעץ לו חבר נעורים לנסוע שוב למרן ז"ל, ולשאול אותו על כך.

וכך הוה, ובא לפני מרן ז"ל כבאב, מה רצה הרבי ממני, ואמר לו מרן ז"ל: "ח"ו, לא התכוונתי שראיתי אצלך איזה חסרון, רק כל אדם צריך לעשות הכל שלא יקרה לו כן. והעצה לחזק האמונה תמיד, והדרך לזה הוא - לבקש תמיד מאת השי"ת כל מה שצריך; כגון אם אתה הולך לקנות משהו - תקדים תפילה, ותאמר: 'רבש"ע, הנני רוצה לקנות נעליים (למשל), עזור לי למצוא לי, ובזול, ובקל', וכדומה. וכן כל דבר שתצטרך תבקש מהשי"ת, אפילו כמה וכמה פעמים במשך היום", ע"כ בערך היו דברי קדשו. (א"ה, וכן נהג אא"ז ז"ל כל ימיו, שהיה רגיל הרבה מאד לדבר עמו יתברך בכל ענין, בכל דבר שנצרך, וכן בשנותיו האחרונות, בכל עת שנתעורר לו איזה כאב או ייסורים ממחלותיו שהיו לו רח"ל, תיכף נתן הודאה להשי"ת בשפתיו, וכן התפלל כל הזמן, ושפתוהי מרחשוון בכל עת דיבורים להשי"ת, וזכיתי אבלחט"א ללמוד עמו, וראיתי את זה הרבה, אשרי חלקו).

וזהו עומק עצת מרן החזו"א ז"ל, שע"י תפילה ובקשה בכל עת בשפתו, הרי זוכה לקשר מוחשי עם השי"ת, וביזה יישמר שלא יפול מהאמונה ע"י שום ירידה או חלישות הדעת, כי תמיד יחזור אל השי"ת, אכ"ר.

השי"ת יזכנו לזה, ויזכה אתכם להפיץ דעת האמת.

י.ג. מודיעין עלית

ספר לנו מעט על הרקע שלך:

נולדתי באמריקה. אבי ר' צבי ע"ה נפטר כשהייתי ילד קטן. ואז עברה המשפחה להתגורר בבית זקני. למדתי בבית חינוך יהודי מקומי, היה זה תלמוד תורה מודרני יחסית. כשהייתי בן שנים עשרה, עליתי לכיתה ז'. היה זה בחודש אלו. המלמדים התחלפו בזה אחר זה - עקב חוסר התאמה, וכשבוע לאחר סוכות כבר אחזנו במלמד השלישי...

אותו מלמד שלישי לא היה אחר מאשר חותני לעתיד, הרה"ח ר' צבי אריה רוזנפלד זצ"ל. הוא עודד אותנו במיוחד בשמירת שבת קודש שהייתה זקוקה באותם שנים באמריקה לחיזוק רב, אך במיוחד הרבה לדבר אתנו בעניין אמונת צדיקים, סיפר ודיבר הרבה מהצדיק מוהר"ן מברסלב, ומתוך כך הכניס בנו הרבה אמונה ויראת שמים.

ר' צבי אריה בעצמו הגיע לאמריקה עם אביו ר' ישראל אבא רוזנפלד ז"ל בעודו פנוט בן שנתיים. בשנה שבה הוא הגיע, בשנות התר"פ, לא ראו ולא שמעו באמריקה, לא מספרי ברסלב ולא מחסידי ברסלב. אפילו חסיד ברסלב אחד לא היה מוכר להם. בשנת תרצ"ו פרסם ר' ישראל אבא בעיתון היהודי באמריקה כרוז: "את אחי אנכי מבקש! חסידי ברסלב!" ובו ביקש שכל מי שמשתייך לחסידי ברסלב באדמת אמריקה, יתוודע אליו. ואז הקים ר' יצחק מנדיל רוטנברג ז"ל את השטיבל הראשון באיסט-סייד (במנהטן). אך האמת שלא היה שם אפילו מניין, אלא רק אנשים בודדים שניתן לספור אותם על כף היד.

איך הגיבו הסביבה?

זקני שאצלו גדלתי, היה מליטא, מתלמידי ישיבת קובנא. התפללנו בבית המדרש 'חוסט', שם התקבצו רוב יוצאי פולין שדברו אידיש.

יום אחד הוא מצא אצלי 'תיקון הכללי', ולא הבין מה זה. ניסה לברר אצל חבריו, אבל אף אחד לא ידע מה לומר לו, עד שקם איזה מגיד שיעור משניות, ואמר שזה שייך לאומענער חסידים, 'טויטע חסידים' [זה היה הכינוי לחסידי ברסלב באותה עת].

איש לא ידע שם חסידות, ואמי שראתה אותי משתייך אל החסידים והולך בדרכם, כשאני בסך הכל בן שלש עשרה - לא ידעה מה לעשות ואיך להתנהג אתי... טיפוס מוזר כזה... שונה מכולם... זקני שהיה לומד אתי, היה שואל אותי 'מה זה?' 'מה יש לך מהם?', כמעט שלא היו חסידים בבורו-פארק, אפילו סאטמר וחב"ד היו שם מתי מספר.

איך הגעת לארץ ישראל?

כשהייתי בחור בגיל שש עשרה, נכספתי מאד לנסוע למקום תורה - לארץ ישראל.

אך באותו זמן לא היה ולא נברא מושג כזה שבחור צעיר מאמריקה יסע לארץ ישראל. רק אחרי גיל שמונה עשרה, לאחר תום שנת הלימודים, היה אולי מניין בחורים שנסעו לארץ ישראל - מכל היהדות

החרדית בחו"ל...

אבל רבינו לימד אותנו את הכח של התפילה, לפיכך התחלתי להעתיך הרבה על כך, ואף עבדתי קשה להשיג את הכסף הנדרש לנסיעה. הצלחתי להשיג רק כמחצית הסכום. בעיקר עמדו כנגדי מניעות קשות מצד המשפחה, אמי וזקני וכו', לא הבינו מה זה שבחור צעיר יסע לא"י.

בערב לפני שהחלטתי לנסוע, אני מגיע לביתי מהישיבה, ואני רואה את כל המשפחה הברוכה שהתאספו בבית אמי. התיישבתי, וכולם התחילו לדבר אתי ולגעור בי: 'איך אתה הולך לעשות דבר משונה כזה?!' וניסו לשדל אותי בכל כוחם להימנע מזה.

אך אני עמדתי על שלי בעקשנות, ומשראו כך השתתקו קצת. אני ישבתי בפניה ונזכרתי במאמר חז"ל: "כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעות". אמרתי: רבש"ע! אני רוצה לבכות אני רוצה לבכות!! שהרי שערי דמעות לא ננעלו". לפתע החלו דמעות רותחות נושרות מעיני. ישבתי ובכתי כמו ילד קטן: רבש"ע! אני רוצה לנסוע לא"י, לארץ הקודש! - - - לאחר כמה דקות של בכי ותחנונים לפני השי"ת, נגשו אלי זקני ודודי, ואמרו שהם יתנו לי את כל הסכום הנדרש, וכך זכיתי לנסוע לארץ ישראל אשר אליה כה נכספתי.

מסיפור זה למדתי יסוד חשוב לכל חיי. שע"י תפילה מעומק לב, ובבכיה, אפשר לשבור את כל המניעות! עוד קודם לכן הרביתי להתפלל על כך לפני השי"ת, אך הדבר שפעל היה אותה תפילה עם דמעות מעומק הלב.

לאחר זמן חזרתי לחו"ל, למקום מולדתי, שם זכיתי להקים בית עם בת תלמיד חכם, מו"ר ר' צבי אריה זצ"ל. התגוררתי שם כמה שנים, כאשר את כל חיות נשמותי שאבתי מספרי רביה"ק. אך נכספתי מאד לארץ ישראל, עד שזכיתי לקבוע את מקום דירתי בעיה"ק ירושלים.

איך נוסד המכון שהנך זוכה לנהל?

כשהגעתי לארץ ישראל, הייתי חשמלאי, וזה היה לי למקור פרנסה. מאוחר יותר זכיתי להיות ר"מ ומשפיע בישיבה הירושלמית לבעלי תשובה "דבר ירושלים".

בשנת תשל"ט נפטר לבית עולמו מורי חותני זצ"ל, עשיתי אז חשבון נפש: הרי חותני היה משיג הרבה כספים עבור כולל וישיבת 'אור הנעלם' שבבית המדרש ברסלב במא"ש - ועתה אין מי שידאג לכך. על כן לקחתי זאת על עצמי. שש שנים עבדתי עבור הכולל בעמל רב, ובחסדי ה' הייתה שם הצלחה גדולה מאד, לפני הישיבה השתנו לבלי היכר.

אחר כך עבר התפקיד לאחרים, וכאם החלה המערכה שלי לקרב רחוקים. מכיון שכבר הייתי קשור לעולם הקירוב - נכנסתי לעבודה.

עוד בשנת תשל"ט התחלנו ביזומה להדפיס ספרי

ברסלב בשפה האנגלית, שהייתה להם דרישה וצימאון רב. כך הדפסנו את ה'תיקון הכללי', ומאוחר יותר את 'שבחי ושיחות הר"ן', 'סיפורי מעשיות' ו'ליקוטי עצות'. כן היה לנו חומר רב להדפסה מהרב אריה קפלן - ביזוגריה כללית מחיי רבינו באנגלית. הדפסנו גם ספר 'חיי מוהר"ן' באנגלית - וכך החלו הפעולות האדירות שנמשכות עד היום - בעיקר בשפה האנגלית, אבל גם בצרפתית, ספרדית, רוסית, וכמובן בלשון הקודש.

צריך לזכור, שהשי"ת נותן את הכל מ"אוצר מתנת חיים", שאף אחד לא יחשוב כי הוא עושה משהו, הכל מתנה מאת ה'.

מה יש לך לומר לאחרים?

לפני שבכלל ניגשים ללימוד ליקוטי מוהר"ן, צריך להיות בקיאים בספרי היסוד של ברסלב: שיחות הר"ן, ליקוטי עצות, קיצור ליקוטי מוהר"ן, וכו'. ללא הבקיאות והידע השוטף בהם, קשה להבין מה רבינו רוצה בליקוטי מוהר"ן. זכורני, כשהייתי בחור, ר' משה יעקב אייזנמסר היה מוסר שיעור בליקוטי מוהר"ן, והסביר היטב באנגלית את הפירוש וסדר הקשרים בתורה, אז התחלתי להבין קצת בספר הקדוש הזה, וזאת רק משום שקודם לכן למדתי הרבה מאד את ספרי היסוד, שבהם היסודות המוכרחים בשביל להבין ליקו"מ, ואז הדברים מאירים.

לדעתי, צריך להשים דגש מיוחד על לימוד הספרים 'מי מוהר"ת' ו'נעלים לתרופה', בכדי לדעת איך ר' נתן התנהג בכל דבר, ואיך בכל דבר הלך עם תפילה וצעקה להשי"ת. דבר שזועק מכל רשימות קורות החיים של ר' נתן. זוהי ברסלב וזוהי התכלית - להמליך את השי"ת בכל עת ועניין.

לסיים:

אספר סיפור. הייתי באמריקה בשנים האחרונות. במקום שהתאכנסתי ישב לידי בסעודות שב"ק רב חשוב באיזו שהיא קהילה. במהלך הסעודה דיבר אתי בענייני חסידות, והתעניין בדרכו של רבינו.

אמרתי לו: "תשמע טוב! כל ספר חסידי צועק ה' אחר ושמו אחד". אבל קח לך חמשה ספרי חסידות או מוסר, ותלמד בכל אחד מהם חמש דקות בכל יום, למשך חודש. ובנוסף, קח ספר אחד מספרי רבינו ותלמד בו ג"כ חמש דקות - ותגיד לי אחר כך איזה ספר צעק אליך יותר ה' אחד". לאחר שבועיים הוא בא וסיפר לי היכן שמע ביותר את צעקת ה' אחד ושמו אחד...

לאחר כחודש סיפר לי חבר שמתפלל בבית מדרשו של אותו רב, שהרב מסר שיעור בליקו"מ לקבל מאזיניו. עוד חודש עבר, ואותו רב מתקשר אלי בכדי להזמין מקומות לקראת ר"ה באומן, לו ולעוד ארבעה מתלמידיו.

זה הכח של רבינו! ספריו הקדושים גורמים לאדם שיוכל לעבוד ולהכיר יותר את השי"ת, שבשיל זה נברא הכל - "בגין דישתמודעין ליה".

על הפרק

מי אתה - משיח?

הכנות לקראת משיח

הנושא של ההכנות לקראת משיח יבוא, הוא נושא מאוד חשוב. בגלל שמשיח, בתודעה החרדית, אם יורשה לי לדבר קצת בשמה, נע בין כל מיני הגדרות. הצפי המקל ביותר מבחינה רגשית, מדבר על מבחן גמור מלחין מאוד. תחזיות אחרות מעלות הרבה יותר את רמת הפחד, החרדה, הלחץ והוסר הנעימות. עד שיש גם מדרשי חז"ל, כמו הדיבור על "ימים אין חפץ בהם", שמצטיירים בדמיונו כשביכול כשמשיח בא הכול קופא, הכול נעצר, כל אחד נתקע במקום שלו ואין יותר התקדמות.

התוצאה של כל הדיבורים האלה, היא סוג של פיצול פנימי, של אחד בלבד ואחד בלב... מצד אחד הלך הזה שמוכח יחד עם כל עם ישראל לבשרות טובות ולנחמות ולתחיית המתים. מצד שני הפחד - אימא'לה, מי יודע מה באמת יקרה שם? יש לנו בלב מין צליל: "הלוואי שמשיח יבוא, חס וחלילה בעזרת השם..."

וזה מוזר לפרש ככה.

הרי כתוב לנו שימות המשיח הם הימים הכי מאושרים מימות עולם. לא כל אחד רצה להיות בעקבתא דמשיחא הנוכחית שלנו, אבל בימי משיח עצמם - כולם כולם רצו! משיח לא יבוא להרביץ; משיח יבוא לגאול! לא קוראים למשיח 'מקל חובלים', 'מקל הרבצות', או 'מקל ענישות'... למשיח קוראים גואל!

ואם קוראים לביאת משיח - גאולה, ואם קוראים למשיח - גואל, אז לא יתכן שהוא יעשה לנו משהו אחר מאשר רק טוב!

מי לא רוצה להיגאל?! להיגאל זה תמיד לצאת מהלא טוב אל הטוב. להיגאל זה תמיד ללכת ממקום קואב למקום פחות קואב. להיגאל זה תמיד לבקוע ממקום תקוע למקום שמתחיל להיפתח ולפרוח. בעזרת השם.

אבל מה באמת משיח הולך לעשות פה?

מנהרות לשעת חירום

חז"ל אומרים שמשיח שהוא "מורח ודאין" - מריח ודן.

אני זוכרת שיעור בנושא משיח מוזמן שהייתי ילדונת ממש קטנה, בכיתה ב', המורה הביאה הרבה דיבורים יפים על ימות המשיח, ותארה לנו בפאתוס רב, שמשיח הוא מריח ודן. יש לו חוש ריח רוחני, ואי אפשר יהיה לבלף את משיח ולהסתיר ולשקר. כמו שאנחנו מריחים ריח גשמי, ככה משיח מריח מצוות ומריח עבירות ויודע להגיד לכל אחד את המצב הרוחני שלו. ואו, כשמשיח יבוא, הוא יגיד לאנשים את החטאים והעוונות והפשעים שלהם. ואנשים, מרוב בושה, ירצו ויתחבאו במערות. סוף סיפור.

אני גדלתי בבני ברק, מערות לא היו בשום מקום ליד הבית. יכולתי לחשוב רק על מקום מסתור אחד בגן העירוני מאחורי השיחים, אבל ידעתי שגם אם אבוא לשם בריצה, כל העיר תהיה שם, כי זה המחבוא היחיד שיש.

המתח שנכנס לי ללב כשמעתי את זה! ולא יזו מצוקה נכנסתי מאז כל פעם מחדש בבין המצרים, מי שיא הצפייה למשיח, כי מי יודע, אולי הוא באמת, חס ושלום, יבוא! ואו, מה יהיה? עוד לא התארגנתי עם מערה!

אני לא אומרת, כנראה כתוב משהו כזה היכנשהו, אבל להגיד דיבורים כאלה לילדות בכיתה ב', זו ממש רמה גבוהה של ניתוק וחסר מחשבה.

ניתוק, כי המורה בוודאי לא גמרה להתארגן עם עצמה, אז איך את מעבירה את זה הלאה? קודם תלכי לרבי חיים קנייבסקי, תדפיקי לו בדלת, תגידו לו: "סליחה כבוד הרב, אני חייבת דחוף מפה של מערות באזור בני ברק, כי קראתי באיזה מדרש שאני הולכת מחר לספר לבנות בשיעור, שכשמשיח יבוא הוא יגיד לכל אחד את החטאים והעוונות והפשעים שלו קבל עם ועדה, ויהיו כאלה בייזנות שאנשים יחפשו לאן לברוח. אז אני רק רוצה להיות מאורגנת. לאן בורחים? הרב בוודאי יודע. אמנם הרב לא יצטרך לברוח, אבל המון העם - לאן נברח?"

פשוט, לקבל הנחיות לשעת חירום. משיח בא - שעת חירום - אז מה עושים? איפה המרחב המונח? איפה המקלטים? איפה המנהרות? לאן בורחים?

היא לא הלכה לשאול, אבל לעומת זאת, היא סיפרה לנו את זה בפאתוס וזה נחרט לי לעומק עומקים; משיח יבוא ויהיו בייזנות חבל על הזמן.

מורח ודאין

עברו הרבה מאוד שנים מאז שהמורה שלי בכיתה ב' ביצטה לי את "מורח ודאין" בכזאת התרגשות. כל העניין של מערה ומשיח היה קבור אצלי פה בתוך שידה עם מגירות שסוגרים, פורשים מפה, שמים עציץ, וכבר נראה שאין פה כלום, אפילו לא שידה. סתם קישוט. ובפנים נחשים.

עד שבאתי בפעם הראשונה בחיי לשיעור בליקוטי מוהר"ן, והלב שלי התחיל לפרפר מדיבורים שנגעו בי ומדמעות שהתעוררו לי. פתאום, באמצע השיעור, אומר הרב: "תקשיבו, אני רוצה שתדפדפו רגע בהמשך הספר, יש איזה דיבור שרבי נחמן מסביר על משיח, ואני רוצה שנקרא את זה עכשיו..."

ואני, החיישנים שלי מתחילים להלחץ... מה משיח עכשיו? תמושיך איפה שדיברת, היה שם מאוד נעים!

ואז הוא מתחיל לקרוא את הדיבור של חז"ל על כך שמשיח שהוא 'מורח ודאין' - מריח ודן. אני שומעת את זה ונהיה לי לא טוב. את זה אני כבר יודעת, כבוד הרב, מלפני המון שנים, למה לא נעבור לנושאים שמחים יותר?

אבל אז הוא המשיך, שרבי נחמן מסביר שכשמשיח יבוא, הוא יעשה בירור מאוד עמוק בעם ישראל. הוא ממש יחשוף את שורש הרע ואת כל הרעילות הפנימיות, והעוד יותר פנימיות, שיש לנו עמוק עמוק במערכת. כל מיני דיבורים שהתחפשו לטובים, אבל הם לא עשו לי טוב, אלא רק הרחיקו. דיבורים שהיו שליחים של חסיטרא אחרא כדי לנתק אותי מאבא שלי, לנתק אותי מאמא שלי, לנתק אותי מהאמונה שהולך להיות פה טוב. דיבורים שהפכו בי את החוויה וגרמו לי להרגיש שבטח יהיה רע. מאוד מאוד רע.

כשמשיח יבוא, הוא יעשה בירור מאוד עמוק. מה שטוב טוב. ומה שרע רע. ואת הרע, גם אם היה קשה לחשוף אותו, גם אם היה קשה למצוא אותו, את הרע הוא יוקיע. את הקולות שמרעילים את הבארות שמתוכם אנחנו שותים, את נשמות הערב רב ואת יצורי האופל שמתחפשים לטוב ואי

אפשר לדעת איפה הם נמצאים - אותם הוא יאתר בשניות ויחשוף ויוקיע. מולו, הם לא יוכלו להמשיך בהצגות.

והרעים האלה, האכזרים האלה, שליחי הרע האלה, שהיו כאן כדי להרחיק ולכווץ ולהרוג אותנו מבפנים - הם ימלטו למערות, לבורות, למנהרות, יש לנו בשבילים בעזה כמה המלצות נבחרות...

ולעומת זאת, אנחנו, את ואני וכל עם ישראל, כל עם ישראל (!!!) שהוא טוב ורוצה טוב, אנחנו נתחיל לחיות.

הטוב הכבוש כבוש כל כך עמוק שאני כבר לא יודעת שהוא קיים בתוכי. כל מה שאי פעם חלמתי לרצות ולא העזתי כי התייאשתי. כי היה נראה לי שזה בלתי אפשרי. כי לא האמנתי שאני זה הרצון המתוק הזה. כי לא ידעתי שהנכון הוא לתפוס התחלה מאוד קטנה ואיתה להתקדם...

משיח יגלה לי את הטוב העמוק והאמתי שלי וככה הוא יגאל אותי.

כולנו בפנים

דבר נוסף שחשוב לדעת הוא, שבגאולה השלימה כולנו בעניין, כל עם ישראל. חז"ל אומרים שכל האומר שהקדוש ברוך הוא וותרן - יבתרו מעיני, ומסביר הבעל שם טוב הקדוש, שמי שחושב שהקדוש ברוך הוא יותר על נשמה אחת בגאולה השלימה - עליו נאמר המשך הפסוק...

אין כזה דבר. הקדוש ברוך הוא לא יותר על אף אחד. כשיצאנו ממצרים היינו חמישים, אבל בגאולה השלימה נהיה כולנו.

כל מה שאנחנו עוברים עכשיו, כל מה שהגאולה מתממהה, זה בגלל שכל אחד מאתנו צריך לפתוח עוד מיקרון ולהתקדם לפחות משהו דמשהו בדרך שלו. אנחנו בתהליך. כולנו. אבל בטוח שכולם יגאלו! בסופו של דבר יהיה עם ישראל שלם עם כל החלקים. כולנו בדרך לפגוש את הרחמים של השם יתברך.

נחמו אותי, עמי

ההסבר הפשוט של הפסוק "נחמו נחמו עמי" הוא, שהקדוש ברוך הוא רוצה לנחם אותנו אחרי השבר הגדול: עמי, קחו ממני נחמה, ועוד נחמה, ותנחמו. אני מבטיח לכם, עמי, הטוב כבר פה ותכף יגלה לכם וישטוף אתכם כל כך לעומק של כל השריטות, עד שנבואות הנחמה ושנות השובע ישיכוכם את שנות הרעב והועם.

אבל לאחרונה, קראתי הסבר נוסף ומדהים ל"נחמו, נחמו, עמי": יש בחינה כזאת, שהקדוש ברוך הוא מבקש מעם ישראל: נחמו אותי, נחמו אותי, עמי. כל כך הרבה אתם עוברים, כל כך הרבה כאבים וקשיים והתמודדויות, בחיצוניות ובפנימיות. כל כך קואב לכם, ילדים שלי, ולמרות שהכול מתנהל לפי התכנית ולטובה, זה קשה לי! כמו שכתוב: "בכל צרתם לו צד" - אני בוכה איתכם כשאתם בוכים ומצטער איתכם כשאתם מצטערים. קואב לי! מתוך הכאב הזה אני מבקש מכם: "ילדים, כשאני אתכם אני בוכה אתכם, נתחמו אותי אתם".

<<< המשיך בעמוד הבא

מאוד התרגשתי מההסבר הזה, ואחר כך התבוננתי על זה קצת בדיבור אישי עם השם, והרגשתי שזה מאוד מתחבר למה שאנחנו תמיד מדברים על התבודדות. הרי מה זה שהשם מבקש מאיתנו לנחם אותו? איך אנחנו יכולים לנחם אותו, בורא עולם? אנחנו עצמנו בכאב! איזו נחמה אנחנו יכולים להביא לך?

והבנתי שהנחמה האמתית והיחידה שאנחנו יכולים להביא לקדוש ברוך הוא, היא אותה נחמה אמיתית יחידה שאנחנו יכולים להתנחם בה בעצמנו. הצמיחה. השינוי. ההתקדמות. כשהמר נהיה מתוק, כשהסגור והתנוק נפתח ומשתחרר, כשתכלית הכאב מתגלית כריפוי והעמקה.

כל דבר שקורה, כל קושי, כל מצוקה, כל רגע של כאב או של זעזוע או של תהייה, יכול להיות בעצמו נחמה. אם אנחנו זוכות לדבר עם השם על כל מה שקורה, לחפש את הנקודה הפנימית שבכל דבר - וזה מתחיל מלהגיד באמת מה אני מרגישה, ואז למצוא מה באמת יש בתוכי - לבטח נפתח משהו, והולכים למקום חדש.

תפילה פנימית אמיתית היא תמיד תפילה תהליכית. אחרי זמן מה (לפעמים שעה, לפעמים שבוע או חודש), אני מסתכלת אחורה ואני מבינה, לפחות ברובד שלי, בתוך הנפש שלי, שמה שקרה איתי פתח אותי, שינה אותי, הוליד בי מחשבה שהולידה הבנה שהביאה שינוי. פתאום אני לא מי שהיית קודם.

עם זה אני באה לקדוש ברוך הוא ואומרת לו: "יש לי נחמה בשבילך, אבא, כי קרה מזה טוב! הלכנו את זה ביחד, דיברתי איתך, הבנתי מבפנים מה שהיה שם, גדלתי, זה לקח אותי למקום אחר, אחר כך הבנתי עוד משהו; התקדמתי".

זאת הנחמה! ואין נחמה אחרת. אם מה שקרה קרה לריפוי - זה טוב ומנחם. אבל אם למרות שזה קרה, לא התקדמנו ולא התרפאנו - זה כואב.

ועם כל קושי חדש הקדוש ברוך הוא מבקש מאתנו: "נתחמו אותי, תגידו לי שזה לא היה סתם. תספרו לי על הטוב שיצא מזה. בואו נדבר על זה ביחד!"

נחמה מביאה נחמה, אהבה מביאה אהבה, כל נר של תקווה ואמונה הוא נר שלא יכבה, ועוד מעט, ממש עוד קצת, נוכח לשמחנו כימות עינינו השלם. במהרה בימינו אמן.

מה בקשתך?

הרבנית ד. קרשביים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

שורות אלו נכתבו לעילוי נשמת אמי מורתי, האשה החסודה והצנועה, מרת צביה בת ר' חיים בנימין הלוי ברוד, אשת חבר לאבינו מורינו הגה"צ הרב יעקב גלינסקי, לרגל יום השלושים

'תעודת לידה', כדי שלא תיאלץ ללכת לביה"ס הכפרני וללמוד בשבת. והיא הפסידה את כל יסודות הלימודים וההשכלה שנתנו אז לכל ילדה ונערה, ועמדה בסיון הקשה של וויתור על חיי חברה והשכלה.

7. מטרת חייה היה גידול צאציה לתורה ויר"ש. לאחר מלחמת העולם השנייה עזבה את רוסיה ומסך הברזל, עם אבי זצ"ל שבתור פלוני הורשה לעזוב את ברית המועצות. השאירה אחריה את כל משפחתה מבלי שתדע אם פעם תזכה עוד לראותם, כל זה כדי שתוכל לחנך דור לתורה ויר"ש. הם שהו במחנות העקורים, שם נולדו להם שני ילדים. והנה הגיעו אליהם ויזות מארה"ב ששלח הרב אברהם יפה ראש הישיבה של אבא זצ"ל (חתנו של הסבא מנובחרדוק), מתוך תקווה שאבא יעזור שם בהרצבת תורה. אמא אחזה באשרות הכניסה הללו ואמרה: לא עזבתי את רוסיה הקומוניסטית ואת משפחתי כדי להגיע לאמריקה, שאליל הזהב וארסו שולט בה, וקושי בחינוך הילדים, אני רוצה רק לאי הקדושה, עם כל הקשיים והניסיונות, והיא קרעה את הוויזות.

8. דוגמא נוספת למסירות נפשה למשפחה, סיפור שחרות בליבי. לפני כמה שנים, קרה אסון במשפחה - אחד הנכדים טבע בנחל, כאשר יצא עם מספר חברים לטיול קצר. ההלוויה הייתה מאוחר בלילה. כשיצאנו מבית הליוויה שמגר, ללוות את המיטה, היא הייתה ישובה בכסא גלגלים - קמה על עמדה, הרימה את שני ידיה לשמים, ואמרה בקול ובהתרגשות: "רבש"נ! אני מוסרת לך את הקרבן הזה בשמחה, בשמחה!" עמדתי משתאה מול כוחות הנפש שלה, שעוררו אותי מאד, תפסתי בידיה, ואמרת: "אמא! מחר יש חתונה אצל נכד אחר (בעיר אחרת), תראי לנו שגם בחתונה את עובדת את ד' בשמחה", ואכן, עם כל הקושי הצער והחולשה, היא זאת שהרקידה את כולם בחתונה העצובה והשמחה ביותר הזאת.

9. צב-יה - לשון ציווי וזירוז. היא קיימה כל מצווה לכל פרטיה ודקדוקיה, בוריוות גדולה כצבי. בכלל היא הייתה אשה מאד זריזה בתנועותיה ובפעולותיה, והתרחקה מאד בטלה, עצלות, דבורי סרק, ובלוי זמן. שמרה ביותר על לשונה. אבל כן ניצלה כוח הדבור שלה לסיפורי צדיקים. דבורי תורה, והרבה עידוד וחיוק לכל קשי יום שהסתובבו בבית. וכן בירכה בכל לב כל אחד שבקש את ברכתה.

10. הפסוק של שמה היה "ציון במשפט תפדה ושיבה בצדקה", והוא מגולם את כל אישיותו. היה לה ציפיה מוחשית לגאולה שנים רבות, גם בימי צעירותה ובריאותה, היא חיה עם משפט, תפילה, וחשבון נפש, ועשיית צדקה וחסד, שזה היה כל תענוגה על אדמות.

ותשחק ליום אחרון

ר' נחמן אומר, שכל חייו האדם צריך להילחם עם היצ"ר. פעם היצ"ר נותן חסירה לאדם, ופעם האדם, אבל העיקר לא להרפות ולא להתייאש, ואת חסרית האחרונה בחייו - האדם יתן ליצה"ר.

אמא עברה הרבה קשיים בחייה בגידול העדרים כמעט בכוחות עצמה, כשאבא זצ"ל היה רחוק מהבית. עסקו ביזיוי הרבים ועוד נסיונות קשים. גם היא לפעמים (ואולי הרבה) נפלה לחלישות הדעת, אבל תמיד התגברה והמשיכה להלחם, וכך זכתה שאת חסרית האחרונה היא זאת שנתנה. פטידתה הייתה מופלאה ומרגשת, והתקיים בה "עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון".

אפתח בקינת דוד על יהונתן: "הצבי ישראל על במותיך חלל וגו' איך נפלו גיבורים ויאבדו כלי מלחמה". גם אנחנו מקוננים על פטירת אמי הרבנית הצדקנית, שהיא הייתה בבחינת כלי מלחמה - הגנה על כל הדור, ובמיוחד על המשפחה, בזכות צדקתה ויסוריה הקשים.

עכשיו אבדנו את ההגנה הזאת ונוצר חלל גדול בעולם הקדושה. אבל נחמתנו שכל כלי המלחמה הללו, שהם התכונות והמידות התרומיות שלה - נמצאים פה בעולם בשנה הראשונה לפטירתה, לכל אחד מאתנו, ובעיקר בני המשפחה יכולים לקחת את האוצרות האלו, לרכוש אותם בקלות יתירה, ולזכות לעלות בדרגה בעבודת ה', דרגא שלולי זאת, היינו צריכים שנים רבות של עמל כדי להשיגה.

ננסה בשורות מספר, לתאר ולספר על מידותיה ותכונותיה הנפלאים, כולם רמוזים בשמה צביה:

1. "הצבי ישראל" - לשון פאר וחמוד ויופי (מצודת דוד ועוד). אמא הכ"מ הייתה אשר חביבה ביותר עם מאור וקרינת פנים מיוחדת, ממש "מלך ביופי תחזינה עינך". הא גם שמרה על הופעה מטופחת מסודרת ונקיה ביוזם עם צניעות מופלגת ביותר, ובכך שמשה דוגמא מוחשית לצאצאיה הרבים, שצניעותך היא יופיך. גם בפטירתה נשארה בקרינת פניה ובחיוך גדול על שפתיה, דבר שעורר השתאות בעיני כולם.

2. "צב" - לשון רצון והשתוקקות בארמית. אמא הכ"מ הייתה כולה רצון והשתוקקות אחת לעשות נחת רוח לבוראה, ולחיות חיים מלאים, והרצון הזה לא פג גם לעת זקנותה. גם בימי חוליה שהייתה כבר מאד מוגבלת וסיעודית - ההגדרה שלה הייתה "חי נושא את עצמו". היא השתדלה לחיות בשמחה ובהתרוממות הרוח בכל מצב, וכשיסוריה גברו - הדבר ששמח אותה ביותר, היה שירי הקודש ששרו לה, וכך גם זכתה שבפטירתה - צאצאיה סביבי שרו שירי דביקות, וכך יצאה נשמתה.

3. צב-יה"ה - לשון צוותא עם קה. היה לה חבור גדול להקב"ה, לקדושה, ולתפילה שהיא זאת שנותנת חיות לאדם. אחת הנכדות נתנה לה סדור תפילה כמתנה, וכתבה לה בהקדשה: "יש אנשים שמתפללים בשביל לחיות, ויש שחיים בשביל להתפלל..." אמא אכן זכתה לאריכות ימים, אבל יסוריה היו גדולים ביותר, ואחר פטירת אבא זצ"ל היה קשה עוד יותר, ואז כבה לה מעט רצון החיים. ומה שנתן לה את הדרבון לחיות, זו הזכות שיכולה להתפלל. עד לשנתיים האחרונות הייתה הולכת ג' פעמים להתפלל בציבור בביהמ"כ לדרמן, וזכתה להיות בידידות קרובה מאד לרבנית קנייבסקי ע"ה. היא הייתה רוח החיים של עזרת הנשים בתפילתה המשתפכת בבחינת "כל עצמותי תאמרנה".

4. אמא הכ"מ הייתה זאת שהפיצה את רעיון התהילים המחולק שנאמר בקבוצות, היא עברה ממקום למקום ודברה בחשיבות הענין, איך ע"י זמן קצר ובאחדות הקבוצה, כל אחת זוכה כאילו אמרה ספר תהלים שלם. היא דיברה על כך בכנס בנייני האומה לפני כעשרים שנה, מול יותר מאלפיים נשים בעברית העילגת שלה, אבל רוח הדברים ומאור הפנים דבר בעד עצמו. היא פתחה באמירת תהלים בערבוב ומתיקות שהמסו כל לב - וזכורה לנשים עד היום. כמו כן הייתה קשורה מאד לתיקון הכללי מילדותה, ואמרה אותו בכל יום, עד ימים סמוכים לפטירתה.

5. צב-יה - אמא הכ"מ, הייתה דוגמא לאשה בישראל, שהרוחניות והגשמייות שלובים זה בזה. כל עבודות הבית, ובעיקר המטבח - היו בעיניה עבודת קודש. היא בשלה בכמויות ענקיות, והאכילה כל דורש, ואף חלקה לעניים ומסכנים. היא קימה בגופה ובנפשה את האמור "השמים שמים לד', והארץ נתן לבני אדם" - לעשות מהם שמים.

6. צב-יה - חיים של מסירות נפש, וחיבור מוחלט למטרת החיים. גדלה ברוסיה הקומוניסטית בדור של עקירת הדת. סבא זצ"ל לא הוציא לה

חוויות מתוך 'סדנת ההתבודדות'

[עם הרב דוד גבירצמן]

חברים יקרים, אני מעוניין לשתף אתכם בתגלית אישית שמרגשת ומחזקת אותי מאוד בחודשים האחרונים.

כל שבוע יש יום אחד שאני מחכה ששה ימים כדי לפגוש בו שוב, במיוחד את שעות הערב שלו. מדובר ביום ראשון בשבוע, וזה קשור למפגש מדהים שמתקיים בו, מפגש עם חבר טוב בשמים ועוד כמה חברים נפלאים על הארץ.

אני משתתף ב'סדנת התבודדות', עם הר"ר דוד גבירצמן. 'סדנא' קוראים לזה, אבל בעצם זו 'חבורה' לכל דבר ועניין. נאספים להם יחד אברכים בני תורה, צעירים ומבוגרים כאחד, לצד חסידי ברסלב ותיקים, מתרכזים באמצעו של יער, ומתיישבים.

אנו פותחים בניגון, שפותח את הלב, ומאיר את הנשמה, ומיד לאחריו, הדיבורים הנפלאים והבהירים של ר' דוד, כל שבוע נדבך נוסף בדרכה של העצה הנפלאה מהכל - ההתבודדות. לאחר מכן כולנו מתפזרים בין עצי היער, ליישם את מה שזה עתה למדנו, ולאחריו מתאספים שוב, לדון וללכך יחד את החוויות ואת המסקנות.

אנחנו ביער, יושבים במעגל, צמוד לקרקע, קרוב לשמים, יושב לצידי חבר ואנחנו מדברים מתוך הלב אל תוך הלב, ואז הוא אומר "אנחנו בטבע ובכלל מעל הטבע..." אני מסתכל סביבי על האנשים, על המקום, על החיוכים השקטים ועל השאגות הרחוקות של מתבודדים נועזים, כמה הוא צודק!

חבר אחד, קשוח בדרך כלל ולא מהסוג שממהר לשתף, ברגע של הארה הוא פולט פתאום, ספק לעצמו ספק לי, "אשרינו שזכינו" ... ואני משלים לעצמי במחשבה 'להיות יהודים', הנקודה היהודית מדהימה כל כך, מפתיעה כל פעם מחדש.

יום אחד, אני יוצא מהיער אחרי התבודדות, חבר מהסדנה בוקע לצידי משביל אחר, כשהוא רואה אותי הוא מחייך "תקשיב, זה שינה לי את החיים, לגמרי", והוא מפרט: "יום שאני מתבודד זה כבר לגמרי לא אותו דבר. תשמע זה ממכר. הנה, לפני יומיים לא התבודדתי והרגשתי את החסר, מאיפה הם הגיעו אלי שוב פעם, הכעס, הדאגות העצבות... ואז נזכרתי, כבר יומיים לא עשיתי מקלחת טובה לנשמה, שכחתי להתבודד... קדימה לשדה!".

אני מזדהה עם כל מילה, גם אצלי זה ככה. שבוע שעבר נקלעתי לכמה רגעים של כעס בבית, אשתי כנראה הבינה עוד לפני את הסוד, "לך", היא ממריצה אותי, "לך" תתבודד אחר כך תחזור הביתה..."

אני מנסה להתבודד כבר שנים, כמה קשיים, עליות וירידות, ספקות ובלבולים, שתיקות ארוכות ומעיקות. כמה פעמים כמעט נשברתי.

אני משוכנע שהקדוש ברוך הוא האיר לי פנים באופן מיוחד, בסדנת היער הזו אני מתחיל להרגיש באופן מיוחד במינו כניסה של ממש בעולם ההתבודדות.

הדיבורים מחיי נפשות, העצות המעשיות, המפגש עם חברים שמחפשים את אותו דבר בעצם, השיתופים והעידודים, ועוד המון מתנות שקיבלתי שם.

עוד דרך ארוכה לפניי, אבל בינתיים התחדשתי בהתבודדות שלי, ביהדות שלי, הכרתי חברים חדשים ואמיתיים, חוויתי במהלך הסדנה התבודדות מיוחדות ומתוקות שנשארו איתי בפנים.

תודה רבה לך אבא שבשמיים שהבאת אותי לכוה מקום עם כאלו יהודים נפלאים ודיבורים מחדשים ומחזקים. אני העברתי הלאה את הטוב שנתת לי, סיפתי לאחריים...

תודה שהקשבתם.

בני תורה יקרים!

בין הזמנים בפתח, וגם אלול' בפתח...
זה הזמן להתחדשות לנשמה וגם לגוף,
בטיול שמשלב אטרקציות מרעננות

עם הרב דוד גבירצמן

אתה מוזמן להתמלא כוחות חדשים לקראת 'אלול' שופע התקרבות לבורא עולמים, ביום שכולו גליל עליון, מעיינות, הרים, קברי צדיקים, שיחות של לב ונפש, וחיפוש דרכך האישית בעבודת השם. הפעילויות והאטרקציות במקומות מתאימים ומיוחדים לציבור שומרי תורה ומצוות.

בתוכנית:

- יציאה בשעה 10:30 מירושלים
- עצירה בנקודת טבע מיוחדת ושיחת פתיחה.
- ארוחה קלה וטבילה במעיין בין הרי הגליל.
- טיול ג'יפים מאתגר כולל תצפית על איזור הגליל והלבנון, ביקור באגם הנסתר, בי"כ עתיק יומין (נבנה ע"י רשב"י זי"ע), האידרא, ר' טרפון ועוד מחוזות מעולמים של תנאים ואמוראים.
- ארוחת ערב מפנקת.
- קומזיץ ביער ליד רשב"י בשילוב דיבורים וניגונים.
- חזרה משוערת עד הצות הלילה לירושלים

הטיול ייערך ביום רביעי כ"ז באב
מספר מקומות מוגבל - כל הקודם זוכה!

לפרטים והרשמה: דוד קליגמן 0527172452

הודעה משמחת

בעזרה"ת לאחר כינוס היסוד שהתקיים בחודש הקודם, הוחלט על הקמת
חבורת "אמונה ודעת"

לבני התורה-חניכי הישיבות בירושלים עיה"ק

התקרבת לרבינו ז"ל, ובכל זאת יש לך נקודות המיוחדות לך,
עקב גידולך בישיבות הקדושות?
יש לך חשיבה ליטאית? היית רוצה חברים דומים לך, ו/או
שיחת חברים ברוחך?

אז בוא הצטרף לעשרות אברכים בני תורה-שהתקרו לברסלב באיזור
ירושלים עיה"ק, ונתחזק יחד.

כינוס הצדיקים טוב להם וטוב לעולם

רשימת פעילויות שיתקיימו בעז"ה:
כינוס חודשי / חבורות / שיעורים / כולל ערב / כולל ערב שב"ק / תפילות בשבת וחול /
סעודות משותפות / מפגשים לנשים / נסיעות, ועוד ועוד
פרטים יבואו בעז"ה.

נ.ב. הכינוס הבא יתקיים בעז"ה מיד לאחר תשעה באב

פרטים: ר' דוד 0583243003

תפוצת העלון

ניתן לקבל את העלון בדואר - ללא תשלום,
או במייל: ale148148@gmail.com
או אצל הנציגים שבכל איזור.

להלן רשימת הנציגים לעת עתה:

אלעד	ירושלים:
רוזנברג: 0527120001	ישיבת מיר: 0548435730
צפת	איזור גאולה: 0527149713
גלבך: 0527663342	רמת שלמה: 0527614899
כרמיאל	גבעת שאול: 0527674467
מיזליק: 0527684741	בני ברק
נתיבות	זילברמן: 0533150100
אליעזר: 0583201838	או במס': 0548507128
	ביתר
	גבעה A א: 0548485331
	גבעה B ב: 0548402167
	קרית ספר
	ישראל: 0527143103
	ברכפלד
	מיכאל: 0527145402
	בית שמש
	חפציבה: 0533142225
	הקריה: 0527116038
	רמת ב"ש: 0527639039
כל המעוניין להיות נציג באיזור מגוריו, או לקבל העלון בדואר, נא לפנות למס': 250-3179417 נ.ב. מי שיכול לקחת את העלון מאחד הנציגים הנ"ל, ללא מאמץ מיותר, נא להימנע מלבקש משלוח-דואר.	

כינוס מרכזי

הננו שמחים להודיע, כי לבקשת רבים, ייערך כינוס מרכזי לכלל בני התורה-חניכי הישיבות ברחבי
הארץ, העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

הכנה לראש השנה

הכינוס יתקיים בעזרה"ת ביום ראשון, ר"ח אלול, בבית הכנסת "ברסלב",
רח' יחזקאל 10 - ירושלים בשעה 8:00 בערב

8:00 - התכנסות וכיבוד קל	10:15 - פאנל מיוחד - סביב הנסיעה
8:15 - דברי פתיחה - הר"ר ישראל מאיר גלינסקי	לראש השנה
8:30 - שיחת חזוק - הרה"ג ר' משה ביננשטוק	בהשתתפות:
9:30 - הפסקה וכיבוד עשיר	הר"ר שמואל חרוזינסקי - קרית ספר,
9:45 - סיפור התקרבות - הר"ר אברהם יצחק קלצקי שליט"א	הר"ר אליהו קרשבוים - בית שמש,
	הר"ר יואל משי זהב - ירושלים

גדול יהיה המעמד לכבודה של תורה

כינוס לנשים

בעז"ה יתקיים כינוס מרכזי לנשות בני התורה,

הכנה לראש השנה,

בחודש אלול הבעל"ט,

בעיר בית שמש.

פרטים בגליון הבא.

חלק מהוצאות העלון, נתרמו לרפואת התינוקת חיה
מיכל יהודית בת פיגא ציפורה, בתוך שאר חולי ישראל.
הציבור נקרא להעתיך בעדה.